

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

75. ÅRGANG

4. MAI 1963

A V I N N H O L D E T :

ET BUDSKAP - ET TILBUD (LEDER) - KIRKEN VIL TJENE
FREDEN (PAVE JOHANNES' RUNDKRIVELSE «PACEM IN
TERRIS») - BREV FRA EN SVALE - LEVENDE STENER -
BLIKK PÅ TIDEN - LITTERATUR - NYTT FRA UTLANDET

NR

9

NESTE NUMMER UTKOMMER 18. MAI 1963

R.I.P.

Vår kjære medsøster
Søster JULIA SCHMITZ
døde den 18. april, 77 år gammel,
og ble gravlagt den 24. april.
St. Franciskus søstrene.
Den avdøde anbefales til de
troendes forbønn.

R.I.P.

Vår kjære medsøster
Søster KATHARINA SCHNEIDER
døde den 13. april, 78 år gammel,
og ble gravlagt den 19. april.
St. Franciskus søstrene.
Den avdøde anbefales til de
troendes forbønn.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispesgården	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	} Bergen
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	} Hamner-
fest
Marias Minde	
St. Franciskusøstre-
nes Moderhus	} Hønefoss
Øyenklinikken	
St. Josephs Hosp., Drammen	} Lillestrøm
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	} Tromsø
St. Mikael's Kirke	
St. Mikael's Prestegård	} Trondheim
St. Theresia kirke	
St. Franciskus Hosp.	} Tønsberg
St. Magnus Kirke	
St. Magnus presteg.	}
St. Elisabeth Hosp.	
Vår Frue Kirke	}
Bispesgården	
St. Olavs Kirke,	}
Bispesgården	
St. Olavs kirke	}
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 41 79 80

ST. SUNNIVA BARNEHAGE

Katolske barn mellom 4 og 6 år som
ønskes opptatt i barnehagen august
1963, må innmeldes innen 15. mai, da
de ellers ikke kan regne med å få plass.
Helst personlig henvendelse mellom
kl. 13 og 14.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Obs.: Søndag 19. mai: Retrett på Vor
Frue Villa, Montebello, fra kl. 9—17.
Leder: Pater Iwens.
Kolsåsbanen fra Nationaltheatret kl.
8.10. Alle katolske damer er velkom-
men. Meldes i tlf. 42 67 18 innen
torsdag 16. mai.

Vennligst bemerk:

ST. OLAV BOKHANDEL
er lukket lørdag 18. mai.

Norges Brannkasse
betyr trygghet

St. Hallvard Kameratklubb

har møte hver torsdag kl. 19.30 i Urte-
gt. 29, Oslo. Tlf. 68 08 68.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68.
Kontortid 12—13 hver dag
unntatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET
OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 5. MAI (3. s. e. Påske):
Ep. 1. Pet. 2, 11—19. Ev. Johs. 16,
16—22. Mandag: Ferialdag. Tirsdag:
Stanislav, bisk. og mart. Onsdag: Feri-
aldag. Torsdag: Gregor av Nazianz, bisk.
og kirkelærer. Fredag: Antonin, bisk. og
bekj. Lørdag: Filip og Jakob, apostler.

SØNDAG 12. MAI (4. s. e. Påske):
Ep. Jak. 1, 17—21. Ev. Joh. 16, 5—14.
Mandag: Robert Bellarmin, bekj. og kir-
kelærer. Tirsdag: Ferialdag. Onsdag:
Johannes Bapt. av Sallé, bekj. Torsdag:
Ubald, bisk. og bekj. Fredag: Pascal
Beylon, bekj. Lørdag: Venantius, mart.

SØNDAG 19. MAI (5. s. e. Påske):
Ep. Jak. 1, 22—27. Ev. Joh. 16, 23—30.
17. MAI faller i år på en fredag. Kato-
likker i Oslo bispedømme fritas på denne
dagen for abstinensbudet.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: St. Olavs kirke,	7.00	11.00
Akersveien 5. Biskopen og prestegården	9.00	
42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	9.45 m.eng. pr.	
St. Hallwards kirke, Fransiskanerne,	8.30	11.00
Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	19.00	
St. Dominikus kirke, Dominikanerne,	8.15-9-	10.00
Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	11.30	
Vår Frue Villas kapell, Montebello,	—	8.30
Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		
Grefsen kapell, Gladsvæi 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kloster, Trondheimsv. 309,	—	9.00
tlf. 21 25 87		
ARENDAL: St. Franciskus kirke,	8.00	10.45
Tyholmen, tlf. 2209		
BERGEN: St. Pauls kirke,	8.00	10.30
Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00	
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke,	8.30	10.30
Cappelsngt. 1, tlf. 83 20 19		
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke,	8.30	10.45
Kongensgt. 9, tlf. 1438		
HALDEN, St. Peters kirke,	8.00	10.45
Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168		
HAMAR: St. Torfinns kirke,	8.30	11.00
Torvgaten 113, tlf. 23 751		
HAUGESUND: St. Josefs kirke,	8.30	11.00
Haraldsgt. 21, tlf. 3195		
HØNEFOSS: St. Theresia kirke,	8.00	10.30
Vesterngt. 5, tlf. 266		
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke,	8.00	10.30
Kirkegaten 3, tlf. 24 225		
LILLEHAMMER: Mariakapellet,	—	10.00
Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550		
LILLESTRØM: St. Magnus kirke,	8.30	11.15
Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke,	7.45	10.45
Sverresgt. 26, tlf. 50 793		
STABEKK: Maria Kirke,	8.30	10.30
Nyveien 17, tlf. 53 77 35		
STAVANGER: St. Svithun kirke,	8.00	10.30
Dronningensgt. 8, tlf. 25 534		
SYLLING: St. Hallwards kapell,	—	—
tlf. 84 90 28 (Drammen)		
TØNSBERG: St. Olavs kirke,		10.45
Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949		
St. Olavs kapell	8.00	
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke,	8.30	11.00
Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegår- den tlf. 21 221	19.00	
St. Elisabeth Hospitals kapell,	6.30	—
IIa, tlf. 21 670		
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke,	8.00	11.00
Flintegaten 5, tlf. 2779		
MOLDE: St. Sunniva kirke,	8.30	11.00
Parkveien 23, tlf. 1100		
ÅLESUND: Vår Frue kirke, tlf. 7558		11.00
Mariabeimen, Nørve, tlf. 7184	8.30	
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94.	8.15	10.30
Biskopen og prestegården tlf. 3604		
St. Elisabeth hospital,	6.20	—
Mellomveien 15, tlf. 2101		
BODØ: St. Eysteins kirke,	8.15	10.30
Hernesveien 22, tlf. 21 783		
HAMMERFEST: St. Elisabeth Inst.	8.00	
St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392		10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke,	8.00	10.30
Skolegt. 4, tlf. 1205		

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år -
Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen
(se nederst på omslagssiden). 24
nummer årlig. - Postgiro 153 21

ET BUDSKAP - ET TILBUD

Adri har visst et pavelig dokument vakt en slik oppsikt i den vide verden som Johannes XXIII's siste encyklika. Sjelden har det visst vært så gode grunner for det heller. Og når «St. Olav» i dag ofrer en vesentlig del av sin spalteplass på et sammendrag av encyklikaen, er det i bevisstheten om dette. Men samtidig er vi sørgelig klar over manglene ved et slikt sammendrag. Vel kan det gi en idé om encyklikaens materielle innhold. Atskillig vanskeligere, for ikke å si ugjørlig, er det å formidle dens særegne blide og faste tone av jordnær optimisme, den klare og sunne kristne dynamisme som preger den fra ende til annen. Mon der finnes noe annet pavelig dokument, som i tilsvarende grad har våget et *ja* til det dennesidige, til *jorden*, viss på at Guds lys og Kristi forvandlende kraft spiller med allerede her og har en oppgave også i det menneskelige samfunn?

Encyklikaen *Pacem in terris* er en pendant til eller snarere en fortsettelse av pave Johannes' andre store sosiale encyklika, *Mater et Magistra*. En fortsettelse, og en utvidelse. For mens denne siste først og fremst hadde til oppgave å bringe *up to date* det klassiske katolske «tredje standpunkt» i sosiale spørsmål, og formulere et alternativ til stats sosialismen og kapitalismen, har den nye encyklika et videre sikte. Den henvender seg «til alle mennesker av god vilje» (for første gang i de pavelige encyklikaers tohundreårige historie) og søker først og fremst å legge et grunnlag for det internasjonale samfunn, og dermed for en varig fred, som alle mennesker kan bygge på; paven søker å formulere et aksjonsprogram som alle godviljens mennesker kan la seg inspirere av.

Der er et reelt grunnlag for den oppsikt encyklikaen har vakt og den gode mottagelse den har fått over alt (unntatt på ytterste høyre fløy: fascistpressen er irritert). Men en må heller ikke gjøre seg illusjoner: En kan tvertimot bli nokså betyngnet av å lytte til dette kor av gode samvittigheter. For hvem er ikke for verdensfelleskapet? Hvem er ikke for menneskerettighetene? Hvem er ikke for freden? En overfladisk leser, som ikke kjente pavens tekst, kunne lett få det inntrykk at den bare inneholdt alminneligheter, som alle

kan si seg enig i, men som ikke virkelig kan inspirere noen. I realiteten forholder det seg ikke slik. Encyklikaen bringer den ene skarpe stillingtagen etter den andre, og den slår både til høyre og til venstre. Ikke minst Vestens kristne statsmenn vil få atskillig å tenke på, dersom de setter seg ned og studerer pavens ord for å ta dem alvorlig.

Det er to eller tre punkter som særlig har slått verdensopinionen, og som også faktisk er blant de viktigste. Det gjelder pavens uforbeholdne støtte til FN, som generalsekretær *U Thant* har uttrykt sin store takknemlighet for. Og det gjelder hans stillingtagen til *krigen*.

Det er karakteristisk for pavens hele innstilling, at i en encyklika som er viet freden, tar ikke selve krigens problem mange linjene. Men disse linjene er klare, og de er vesentlige. Vi siterer dem praktisk talt i sin helhet inne i bladet: Paven sier klart fra hva han mener om rustningsvanviddet og terrorbalansen.

Mange som kan ha fulgt ham inntil da, vil si stopp her. Alminnelige grunnsetninger om fred og menneskeverd kan de være med og hylde ham for — «han sier jo ikke annet enn hva vi alltid har sagt» (det stemmer nå langt fra alltid) — men forstyrr endelig ikke våre vedtatte strategiske tankebaner: «Vesten må fortsette med å bevæpne seg mot den kommunistiske trusel for å bevare freden gjennom det eneste middel som nå står til disposisjon — en effektiv maktbalanse som er betingelsen for at vi selv og frihetens sak skal

(Forts. neste side)

overleve.» Med denne avslutningstiraden frigjør *New York Times* seg lett og smertefritt fra ethvert krav om dypere eftertanke over hva pavens ord måtte innebære av utfordring.

En tilsvarende god samvittighet er selvfølgelig en del av grunnlaget for den enstemmige hyldest encyklikaen er blitt mottatt med i kommunistpressen — fra Londons *Daily Worker* til *Izvestija* i Moskva. Paven er på fremskrittets side — han er imot atombomben og krigen likesom vi, er omkvedet her, og *l'Humanité* i Paris vil herefter «stå skulder ved skulder». — Der er imidlertid også andre og dypere motiver for kommunistpressens vennlighet. Encyklikaens mest revolusjonerende avsnitt er nemlig uten tvil det som behandler katolikkers samarbeid med anderledes-tenkende (les: doktrinære sosialister og kommunister) på det samfunnmessige plan. Her gir paven sin begrunnelse for og sin bekreftelse av den tilnæringspolitikk som diskret har vært ført fra begge kanter det siste år — siden *Democrazia Cristiana* i Italia i fjor foretok sin «åpning til venstre» og gikk i allianse med Nenni-sosialistene. Erkebiskop Slipyjs løslatelse og redaktør Adsjubeis audiens i Vatikanet har vi nylig redegjort for i «St. Olav». Kommer Krustsjov selv til å besøke paven i juni? Muligheten er der iallfall, nå da paven har forklart nøyaktig hvor han står, og hvilken mening han ville legge i en slik visitt. I mellomtiden vil vi også ha sett hvorvidt kardinal Königs besøk hos kardinal Mindszenty vil ha bragt resultater.

I pave Johannes' uttalelser om krigen ligger det i virkeligheten ikke noe vesentlig nytt og annet enn hva Pius XII allerede sa. Men Pius var den abstrakte teolog, som uttrykte seg uhyre omsvøpsfullt og la vekt på nyansene; han ble bare hørt av de få. Dette siste forklares nok også delvis av hans holdning til kommunismen; den hardnet til ettersom årene gikk og han fikk oppleve Stalin-tidens siste hårde fase. Pave Johannes står overfor en ny situasjon. Han innser at kommunistisamfunnet er kommet for å bli på ubestemt tid, at det iallfall ikke vil bli omstyrtet med vold, men må og kan forvandles innenfra. Samtidig heter den Sovjet-diktator han har å gjøre med, ikke Stalin, men Krustsjov. Når paven nå åpner muligheter for en «åpning til venstre» på verdensplanet, er det da ikke bare et uhyre dristig, taktisk trekk. Det er, som hele hans encyklika forøvrig, uttrykk for en dypt grunnfestet overbevisning om at den sosiale revolusjon svarer til et reelt fremskritt for menneskeheten, og for et derav følgende ønske om å tre i dialog med enhver bevegelse som har denne revolusjon til gjenstand og formål.

«I sin realisme, sin klare ro og sin tillit til fremtiden trer encyklikaen frem som et bilde på sin opphavsmann,» skrev *Le Monde* dagen etter offentliggjørelsen. En spaltist i *Observer* slo fast: *Pope John has done it again*. Og der er ingen tvil: Pave Johannes «har gjort det igjen» — han har med sin uforstyrrelige bondero og sin kjernesunne kristne sans pekt på veier til sameksistens og fred som nok kan synes som en balansegang over avgrunner, men hvis farbarhet det for en kristen vanskelig kan la seg gjøre å benekte: Vi vet at på tro, på tillit svarer Gud alltid med handling.

G.

KIRKEN VIL

PAVENS NYE RUNDSKRIVELSE

Johannes XXIII's nye encyklika Pacem in terris er rettet ikke bare til biskopene verden over, men også til alle de troende, og endelig «til alle mennesker av god vilje». Den faller i fem deler. De to første delene er av mer sosial-filosofisk karakter, de tre siste tar mer konkret stilling til dagens internasjonale problemer.

I. FORHOLDET MENNESKENE IMELLOM

Paven åpner sin encyklika med en erklæring om menneskerettighetene ut fra katolsk synspunkt. «Grunnlaget for ethvert velordnet og fruktbart samfunn er prinsippet om at hvert eneste menneskelig vesen er en *person*, det vil si et vesen begavet med forstand og fri vilje. Derigjennom har det visse rettigheter og visse plikter, som umiddelbart stammer fra dets natur; og det vil si at de er universelle, ukrenkelige og ufortapelige.»

Disse rettighetene er følgende: Rett til *livet*, og dermed til de nødvendige *midler* til å sikre et menneskeverdig liv; det vil også si rett til *trygghet* i tilfelle sykdom, invaliditet, alderdom, arbeidsløshet og så videre.

Den 2. verdenskrig kostet mellom 30 og 40 millioner mennesker livet. En tredje kunne bety menneskehetens selvuत्sløttelse.

TJENE FREDEN

«FRED PÅ JORDEN»

Rett til respekt for sin *person*, det vil si for sin åndsfrihet. Rett også til en rimelig del i kulturgodene — opplæring og opplysning — i samsvar med vedkommende samfunns muligheter.

Rett til å ære *Gud* «ifølge samvittighetens rette norm» og til å bekjenne sin religion privat og offentlig. Paven synes her med andre ord å slå fast toleranseprinsippet.

Rett til fritt å *velge livskall* — ekteskap eller sølibat; rett til å sørge for sine barns oppdragelse.

Rett til *arbeid* og til *initiativ* på det økonomiske område. Samtidig rett til arbeidsforhold som ikke setter hverken den fysiske eller psykiske helse i fare.

Endelig forsamlings- og foreningsrett; rett til å bevege seg fritt innenlands eller utenlands; rett til å ta aktiv del i det offentlige liv.

Men til disse rettighetene svarer en rekke plikter — nemlig plikten til å respektere andres rettigheter. Retten til livet henger sammen med plikten til å bevare det; av retten til en menneskeverdig eksistens følger plikten til å føre seg med verdighet; til retten til å søke sannheten i frihet svarer plikten til å fordype og utvide denne søken. Dette vil altså si at alle medlemmer av samfunnet må samarbeide for å skaffe hvert enkelt av dem de goder det har rettmessig krav på. Av hver enkelt kreves en sans for hans *ansvar*:

«Denne menneskelige persons verdighet krever at hver enkelt handler ut fra en bevisst og fri avgjørelse. I samfunnslivet er det særlig ut fra de personlige avgjørelser man må vente respekt for retten, oppfyllelse av plikten . . . Individet må være drevet til dette av en personlig overbevisning, av sitt eget initiativ, av sin sans for ansvaret, og ikke under ytre tvang eller press. Et samfunn utelukkende grunnet på styrkeforhold ville ikke lenger ha noe menneskelig ved seg.»

Samfunnet må altså være grunnlagt på *sannhet* og *rettferd*; men *kjærligheten* må få gi det liv forat «enhver skal føle som sine den annens behov», og endelig må det få utfolde seg i *frihet*.

Paven avslutter denne første delen med å konstatere tre trekk som karakteriserer vår egen tid: Arbeiderklassens økonomiske, sosiale og kulturelle frigjørelse, kvinneemansipasjonen (kvinnene blir nå i stigende grad også i ikke-kristne land ansett som likeverdige med mannen) og de enkelte folks nasjonale frigjørelse. Med andre ord: Idéen om den naturlige likhet er blitt alminnelig utbredt. Men når menneskene på denne måten blir seg sine rettigheter bevisst, vil det samtidig si at de finner frem til sin *verdighet*; og bevisstheden om egen verdighet vil føde respekt for andre rettigheter.

II. FORHOLDET MELLOM DE ENKELTE OG MYNDIGHETENE INNEN HVERT ENKELT SAMFUNN

«**E**thvert menneskelig samfunn har behov for en styrende myndighet.» Men denne myndigheten har sitt opphav i den moralske orden, dens autoritet er basert på dens evne til å styre i samsvar med den rette fornuft. Autoriteten er fremfor alt en *moralsk kraft*, og de som

Grenseløse lidelser følger krigen. En mor etterlyser sin sønn ved et krigsfange-tog.

utøver den, må kunne appellere til samvittighetene; den skal i minst mulig grad støtte seg på trusler eller løfter. I verste fall kan autoriteten degradere seg til å gå over i sin egen motsetning og bli undertrykkelse; i slike fall er dens avgjørelser ikke lenger bindende.

Myndighetene har til oppgave å virkeliggjøre samfunnets felles beste. Det betyr at de i like grad skal tjene alles interesser, aldri en enkelt klasse. Den eneste unntagelse er at «rett og rimelighet vil undertiden føre statens ansvarlige til å sørge særlig for samfunnslegemets svakeste ledd, som er de minst rustede til å forsvare sine rettigheter og lovlige interesser.»

Samfunnets felles beste består, særlig for våre samtidige, spesielt i bevarelsen av enkeltpersonens plikter og rettigheter. Det er da disse som myndighetene idag fremfor alt skal sørge for blir respektert. Her gjør paven seg til talsmann for hva vi kan kalle velferdssystemet:

«Det påligger videre de offentlige myndigheter å bidra til å skape en tingenes tilstand som gjør det lettere for hver enkelt å forsvare sine rettigheter og oppfylle sine plikter. For erfaringen lærer oss at dersom autoriteten ikke griper inn hvor det er påkrevet på det økonomiske, sosiale eller kulturelle område, vil ulikhetene mellom borgerne aksentueres, særlig i vår tid, og det i en grad hvor menneskets grunnleggende rettigheter forblir uten noen effektiv virkning og de tilsvarende plikter ikke heller kan oppfylles. Det er altså uomgjengelig nødvendig at de offentlige myndigheter sørger for å fremme den sosiale organisasjon av samfunnet parallelt med den økonomiske fremgang.» Med dette forstår paven ikke bare offentlige service-organismer (veier, vann, transportmidler etc.) men også trygde, sikring av sysselsettingen, arbeideransvar i bedriftene, og sist men ikke minst, at alle kan få del i kulturgodene på en egnet måte.

Paven krever imidlertid samtidig at ikke statens inn gripen blir av en slik karakter at den hindrer den enkeltes frie utfoldelse.

Endelig kommer paven inn på samfunnets styreform, der han finner at den tredeling av makten i lovgivende, utøvende og dømmende som er vanlig i de demokratiske land, er velegnet til å fremme almenvellet i dag. Han uttaler sin glede over at menneskene blir seg mer og mer bevisst sin rett til å ta del i samfunnets styre og sin vilje til å respektere enkeltpersonens ukrenkelige rettigheter, slik den så ofte kommer til uttrykk i de nye staters forfatninger.

III. DET INNBYRDES FORHOLD MELLOM DE POLITISKE SAMFUNN

Paven begynner med å slå fast: «Den samme moralske lov som styrer menneskenes liv, må regulere statenes innbyrdes forhold.» Også her må man «utøve sin autoritet med henblikk på det felles beste». Det er sannheten og rettferdigheten som må herske i forholdet mellom statene innbyrdes, det vil si respekten for hinannens menneskeverd. Styrke gir ingen rett til utbytning, og menneskenes fundamentale likhet krever opphevelse av alle raseskiller. Paven tar opp en rekke konkrete saker:

Minoritetenes skjebne: Minoritetenes særtrekk må respekteres. De enkelte lands minoriteter oppfordres på sin side til ikke å stirre seg blinde på sin egen betydning, men gå inn i en kulturell utveksling med andre sivilisasjonsformer.

En effektiv solidaritet: Statene kan ikke nøye seg med en negativ respekt for hverandre, altså med å *la være* å øve urett. De må tre i positiv kontakt med hverandre og ta opp oppgaver i fellesskap, der hvor almenvellet fordrer det. Tilsvarende fordømmer paven enhver segregasjon innen det enkelte samfunn: «Man må heller ikke glemme at om hver enkelt folkefamilie eier egenskaper som utgjør deres spesielle rikdom, har menneskene av naturen vesentlige elementer felles og en tendens til å møte hverandre i de åndelige verdiers verden... Derfor må man gi dem rett og plikt til å tre i fellesskap med hverandre.»

Paven ønsker en sunn likevekt mellom *kapital, jord og arbeidskraft*. Han finner det riktig at kapitalen oppsøker arbeidskraften og ikke omvendt. Slik unngår man smertelige oppbrudd og vanskelige omplantninger på fremmed jord.

De politiske flyktninger: Paven insisterer på at også disse er mennesker med alle menneskerettigheter. I denne forbindelse beklager han at enkelte regimer undertrykker den personlige og politiske frihet. Han fordrer at alle andre land gjør sitt beste for å motta flyktninger fra slike land og sikre dem en menneskeverdig tilværelse.

Et av de mest omtalte punkter i pavens encyklika er det som gjelder *nedrustning, krig og fred*. Paven begynner her med å beklage de uforholdsmessige store byrder som rustningene legger på enkelte nasjoner, mens andre mangler det nødvendige til sin økonomiske og sosiale utvikling. Videre sier paven:

«Man har for vane å rettferdiggjøre rustningene ved å gjenta at slik som forholdene er, kan freden bare sikres ved en likevekt i de væpnede styrker. Dermed fremkaller enhver økning i det militære potensiell hvor som helst en fordobling i de andre statenes anstrengelser på dette punkt. Dersom en stat er utstyrt med atomvåpen, fører dette de andre til å skaffe seg tilsvarende våpen, med en tilsvarende ødeleggende virkning.

Og på denne måten lever verdens befolkning i en kontinuerlig frykt, likesom under truselen av en forferdelig orkan som når som helst kan bryte løs. Og ikke uten

grunn, siden våpnene hele tiden ligger klar. Det kan synes utrolig at der finnes mennesker i verden som våger å ta ansvaret for de utallige massakrer og ødeleggelser en krig ville føre med seg; ikke desto mindre må det konstateres: En overraskende handling, et ulykkestilfelle er nok til å fremkalle katastrofen. Men selv om det skulle være så at selve den uhyrlige virkning bruken av de moderne våpen ville få, forhindrer samtlige i å gå til krig — er det ikke desto mindre å frykte at allerede de atomforsøk som nå drives med militære formål for øye vil få skjebnesvangre følger for livet på vår klode.

Rettfærdigheten, klokskapen og sansen for det menneskelige krever følgelig en parallell og samtidig reduksjon av de våpenforråd som hvert enkelt land rår over, forbud mot atomvåpen og endelig en nedrustning gjennomført etter felles avtale og under effektiv kontroll.»

Men paven er også klar over at nedrustningen er på det nærmeste en ugjennomførlig ting dersom man ikke samtidig går til «en fullstendig nedrustning, som også når sjelene: man må arbeide i enighet og oppriktighet på å fjerne frykten og krigspsykosen. Det forutsetter at man erstatter den grunnsetning som hevder at freden er et resultat av likevekten i rustninger, med det prinsipp at den sanne fred bare kan bygges i gjensidig tillit. Vi mener at dette er et mål som kan nås.»

Og for sin egen del er ikke paven i tvil: «Det blir menneskelig sett umulig å hevde at krigen, i vår atomtidsalder, kan være noe egnet middel til å hevde retten mot en krenkelse av den.» Derfor fordrer han også dyptgående

(Forts. neste side)

Kirken vil støtte og utbygge FN.

og kompetente forhandlinger om en likevekt på basis av gjensidig tillit, lojalitet og troskap mot inngåtte avtaler.

Endelig kommer paven tilbake til et emne som han allerede hadde utførlig behandlet i «Mater et Magistra»: *Utviklingshjelpen*. Han uttrykker sin store glede over den gjenklang hans appell den gang fant og håper at den vil bli enda større i fremtiden. Han understreker særlig at en slik hjelp må respektere landenes fulle og hele uavhengighet. Forstått på denne måten, sier paven til slutt, er utviklingshjelpen «et verdifullt bidrag til dannelsen av et verdensfelleskap, med medlemmer som er seg både sine plikter og sine rettigheter bevisst, og vil arbeide på like fot for å virkeliggjøre det universelle felles beste».

IV. DE ENKELTE INDIVIDERS OG SAMFUNNS FORHOLD TIL VERDENSFELLESKAPET

Det verdensfelleskap som paven på denne måten peker på som et ønskemål, er imidlertid av en slik betydning at det også kan og må søkes fremmet ad andre og mer direkte veier. Årsaken er klar. Intet land er i våre dager i stand til å være selvforsynt eller på annen måte seg selv nok. Og det felles beste krever internasjonale forbindelser som går langt ut over hva de klassiske gjensidige diplomatiske forhandlinger og traktater kan føre til. For å sikre menneskehetens harmoniske utvikling er det påkrevd å konstituere en verdensomspennende myndighet:

«I våre dager stiller det universelle felles beste problemer av verdensomspennende karakter. De kan ikke løses av andre enn en offentlig myndighet hvis myndighetsområde og hvis fullmakter likeledes får verdensomspennende dimensjoner. Det er altså selve den moralske orden som krever opprettelsen av en offentlig myndighet med universell kompetanse.»

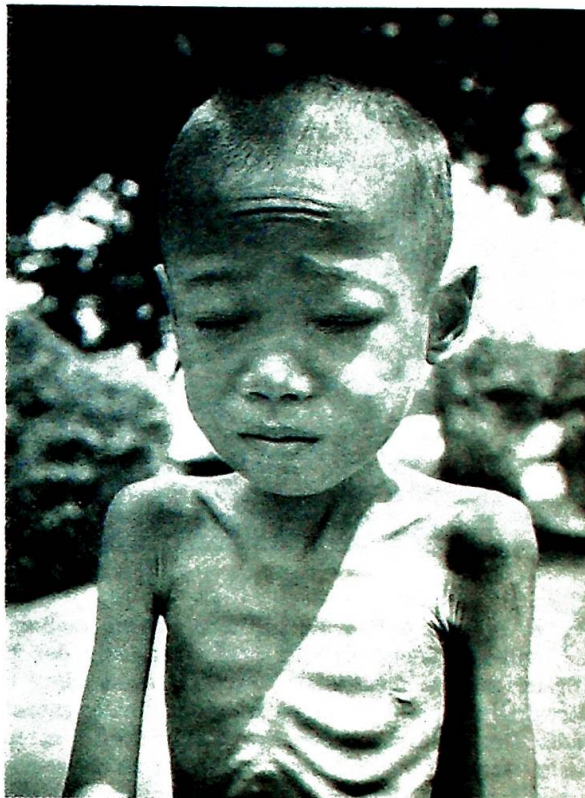
Det må imidlertid være klart at denne organismen må opprettes på frivillig basis og ikke være resultatet av voldsanvendelse, f. eks. fra en gruppe stormakters side. Også denne verdensmyndigheten må ha som sitt formål å gjennomdrive respekten for enkeltindividets rettigheter. Den må også respektere enkeltstatenes kompetanse på alle områder hvor ikke det universelle almenvel er direkte engasjert. Her må det såkalte subsidiaritetsprinsipp gjelde: Der hvor en engere organisasjon, en lavere myndighet er tilstrekkelig, skal denne fritt få utfolde seg.

Paven hilser til slutt De Forenede Nasjoner: Han uttrykker sin tilfredshet med den menneskerettighetserklæring som de vedtok i 1948 — alt mens han minner om at der fra katolsk hold var visse forbehold å ta — og uttrykker ønsket om at det må lykkes FN å «tilpasse sine strukturer og sine aksjonsmuligheter til sin misjons høye verdighet», med andre ord, at FN får utvikle seg til å bli denne verdensomspennende myndighet som paven anser for å være uomgjengelig nødvendig.

V. PASTORALE DIREKTIVER

Encyklikaens femte og siste del er mer direkte henvendt til den katolske kirkes egne barn. Paven tar her ganske kort, men fyndig, opp to viktige saker: Katolikkenes deltagelse i det offentlige liv, og deres samarbeid med bevegelser som står katolikkenes fremmed.

Hva det første punkt angår, understreker paven katolikkenes plikt til å ta del i samfunnslivet, slik at dets institusjoner kan «bidra til menneskenes fullkommengjørelse, på det naturlige såvel som på det overnaturlige plan». Men for å kunne gjøre dette, kreves det

Kirken kaller overskuddslandene til ansvar overfor verdensnøden.

at katolikkenes alltid disponerer over den nødvendige faglige utrustning:

«For å kunne gjennomtrenge en sivilisasjon med sunne prinsipper og prege den med en kristen ånd, må ikke Våre sønner nøye seg med troens lys eller med en god vilje til å fremme det gode. De må være nærværende i samfunnets institusjoner og utøve en innflytelse på dets strukturer innenfra.

Men den moderne sivilisasjon karakteriseres særlig gjennom teknikkens og vitenskapens vinninger. Man kan altså ikke påvirke institusjonene uten vitenskapelig og teknisk kompetanse, og uten å kvalifisere seg faglig... I den verdslige virksomhet må man iakttatte de lover som gjelder for hvert enkelt område og benytte seg av dets egne metoder.» Samtidig, «for å gi sin virksomhet de fulle menneskelige dimensjoner, må menneskene bygge sine innbyrdes forhold på sannheten, ta rettferdigheten til rettesnor, ha den gjensidige kjærlighet som drivkraft og friheten som klima». Med andre ord, menneskene må i sin handlemåte gjennomføre «en syntese av den vitenskapelige, tekniske og faglige utfoldelse med de høyeste åndelige verdier».

I denne forbindelse beklager paven hva man så ofte må konstatere: At selv i gamle kristne land, hvor de tekniske hjelpemidler ikke mangler, betyr den kristne ånd så lite. De som bekjenner seg til kristendommen, har ikke latt den få utfolde seg i handling. «Det er da nødvendig at de gjenoppretter tankens og handlingens indre enhet, slik at hele deres aktivitet er gjennomtrengt av troens lys og kjærlighetens dynamisme.» Og her insisterer han på at den kristne oppdragelse har syndet alvorlig på dette punkt; der har ikke vært noen likevekt mellom den åndelige dannelse og den faglige utdannelse. Paven krever at en endring må skje, slik at disse to går hånd i hånd.

(Forts. neste side)

Paven tar så endelig opp til nyvurdering de tidligere direktiver som har vært gitt angående samarbeidet mellom katolikker og ikke-katolikker. I et innledende avsnitt peker han på hvor vanskelig det er å «definere nøyaktig i hvilken utstrekning doktrinale prinsipper og direktiver skal finne anvendelse i en gitt samfunnsmessig situasjon». Dette så meget mer som utviklingen i dag går stadig hurtigere, slik at man stadig på ny må ta opp forholdet mellom de sosiale betingelser og rettferdighetens krav. På alle de områder som hittil har vært nevnt i encyklikaen, har katolikker på mange måter samarbeidet med ikke-katolikker og ikke-kristne. Dette forøvrig i overensstemmelse med pavens tidligere ord, i «Mater et Magistra»: «Katolikkene må omhyggelig sørge for å være konsekvente og ikke godta noe kompromiss som kunne skade religionen eller moralen. Men de må heller ikke tenke bare på sine egne interesser, og de må lojalt samarbeide i enhver sak som er god i seg selv eller som kan føre til det gode.»

Og så fortsetter paven:

«Det er bare rettferdig alltid å skjelve mellom en villfarelse og den som begår den, selv der hvor det dreier seg om mennesker som har falske idéer eller utilstrekkelige oppfatninger på religionens eller moralens område. Det villfarne menneske forblir alltid et menneskelig vesen og bevarer sin verdighet som person, som man alltid må respektere. Heller ikke mister mennesket noen gang evnen til å frigjøre seg for villfarelsen og finne en vei frem til sannheten. Og til dette stiller alltid Guds Forsyn sin hjelp til disposisjon. Det er altså mulig at denne eller hin, som i dag er berøvet troens klarhet eller er faret på villsti, i morgen, takket være det guddommelige lys, finner seg istand til å slutte seg til sannheten. Dersom de troende trer i kontakt med mennesker hvis feilaktige oppfatninger forhindrer å ha en full tro — for sammen med dem å virke til det verdslige samfunns beste — kan slike kontakter være en anledning eller en stimulan til at disse mennesker lar seg bevege i retning av sannheten.»

På samme måte kan man ikke identifisere falske filosofiske teorier angående verdens og menneskets natur, opprinnelse og mål, med historiske bevegelser, grunnlagt med et økonomisk, sosialt, kulturelt og politisk formål, selv om disse bevegelser har sin opprinnelse og ennå finner sin inspirasjon i disse teorier. En doktrine som en gang er definert og fastslått endrer seg ikke mer, mens derimot bevegelser som har til gjenstand livets konkrete og vekslende forhold, ikke kan annet enn selv betydelig influeres av denne utviklingen. Og forøvrig, i den monn hvor disse bevegelsene er i samsvar med fornuftens sunne prinsipper og svarer til den menneskelige persons rettmessige aspirasjoner, hvem vil da nekte å gjenkjenne i dem elementer som er positive og fortjener vårt bifall?»

«Og følgelig kan det hende at visse møter på det praktiske plan som hittil hadde forekommet inopportune eller ufruktbare, nå kan fremby reelle fordeler eller gi løfte om slike for fremtiden. Når det gjelder å bedømme hvorvidt dette øyeblikk er kommet eller ikke, og å avgjøre på hvilke måter og med hvilken bredde en samordning av ens virke på det økonomiske, sosiale, kulturelle eller politiske område bør gjennomføres, for å sikre fellesskapets sanne vel — så er det problemer hvis løsning og hvis omfang det er klokskapens oppgave å ta stilling til. Og når det gjelder katolikkene, er de som har av-

Allerede i flere år har Abbé Pierres unge venner «Svalene» foregrepet fredskorpets idé. I «St. Olav» har vi fulgt med særlig oppmerksomhet den innsatsen som skandinaviske «svaler» gjør i slummen i Peru. De brevene de sender hjem, forteller ikke bare om deres arbeide, ofte under fortvilet vanskelige forhold. De forteller også, på og mellom linjene om den forpliktende oppdagelsen av at vi i Norden tilhører verdens privilegerte mindretall — de trygge og velutrustede.

«Efter en måneds reise fra Oslo kom jeg til Lima 29. jan. 1963. På bryggen sto Svalene og tok imot. De hadde ventet fra kl. 16, og kl. 20.30 slapp jeg i land. Men efter en tids opphold i Lima klarer man nok en slik ventetid bedre, for her er alle tider omtrentlige og ingen avtaler til for å holdes på minuttet.»

Mitt første inntrykk var at Lima er de store kontrasters by. En falleferdig rønne står side om side med vakre, velstelte hjem. I gatene kjører biler av forlengst glemte årganger og i en forfatning man hjemme bare finner på skraphaugen, sammen med amerikanere av siste modell.

Når man begir seg til Lima som Emmaus-volontør, har man så mange planer om alt som skal utrettes. Men når man kommer frem og får se skitt, umoral, slurv, uvitenhet og fremfor alt fattigdom kombinert med vilje til å underkaste seg og godta forholdene som de er, føler man seg hjelpeløs. Man føler trang til å skrike, brøle til dem: «Så gjør da noe, finn dere ikke i det!» Men efter en stund tenker man: Vil dere ha det slik; så gjerne for meg. Jeg kan reise hjem. Men her kommer vi nordboere med for mange selvfølgelig goder og trekker for mange slutninger. Uvitenheten er stor. Det finnes ikke plass for alle på skolene. Mange voksne kan ikke klokken, og har derfor selvfølgelig lite begrep om tiden. Kostholdet er

gjørelsen fremfor alt de mest innflytelsesrike menn på det politiske plan og de mest kompetente på angjeldende område, forutsatt at de, tro mot naturretts prinsipper, følger Kirkens sosiale doktrine og adlyder de kirkelige myndigheters direktiver. Man må nemlig ikke glemme at Kirkens rettigheter og plikter ikke begrenser seg til å vokte lærens integritet når det gjelder troen og moralen, men at dens autoritet overfor dens barn også utstrekker seg til det verdslige område, når det gjelder å dømme om denne læres anvendelse i de konkrete tilfelle.»

Paven minner til slutt om at en må gå frem med den nødvendige klokskap, respektere etappene. De menneskelige institusjoner må endres innenfra og litt efter litt.

Og endelig, som avslutning på hele encyklikaen, understreker han det målet han har hatt for øye med det hele: *Fred på jorden.*

-norsk svale

utilstrekkelig. Delvis skyldes det dårlig råd og delvis uvitenhet. De tror bl. a. at de får byller av fisk. Da er ris og bøtter mer sikkert og velprøvet. Mot denne bøygen av vanskeligheter man ofte møter hos de voksne, er det ikke godt å ta kampen opp. Men med barna derimot har man større sjanse til å oppnå noe positivt.

Mitt første møte med Son José var forstemmende og jeg fikk vel det samme sjokk som mine forgjengere har fått. Fremdeles føler jeg at oppgavene vokser meg over hodet og at det skal bli vanskelig å gjøre det man gjerne vil for barna. Men når de andre her forteller hvordan det har vært og jeg forstår hva som er utrettet, tror jeg kanskje det nytter. Bare det at man er til stede, sørger for det økonomiske, passer deres sår og skavanker, og det viktigste: passer deres skolegang, alt dette har betydning. Barna får faste vaner, visse krav til renslighet og orden, lærer å tilpasse seg hverandre, ta sin fortjente straff, men også komme tillitsfullt med sine gleder og sorger. I det hele tror jeg at San José gir dem en mer fair sjanse til å hevde seg senere i livet. De vet noe og kan noe, og vil forhåpentlig ha større krav og mer ærgjerrighet enn deres foreldre har hatt. Helsemessig sett står de også bedre rustet. Sunnhetstilstanden blant våre barn er god, for øyeblikket ihvertfall. Lus er utryddet på San José, og verkende sår og byller finnes ikke oftere på våre barn enn på barn flest. Kostholdet er så variert og rikelig som vårt budsjett tillater.

Vel er nøden stor, og de barna Svalene tar hånd om prosentvis få. Men bortsett fra arbeidet med de enkelte, håper vi at vårt arbeid skal røre litt ved de styrendes og pengesterkes samvittighet. For i dette landet er det alt for mye ugjort.»

Svalenes sjarmeoffensiv i full gang.

Ankomst

En korsstings søm
av spilte vinger,
skrått brodert
på grå aftenhimmel.

Var det stæren?
Så du dem?
Kom våren
flygende derute?

I treet derborte,
har nakne grener
fått blader
og vingede frukter.

Uanmeldt kom de
i tett formasjon,
med våren
på flikete vinger.

BRIT JOSEPHSON

Levende stener

Å overvære en bispevielse betyr for en katolikk et levende møte med Kirken — en ny opplevelse av dens synlige og åndelige dimensjon. Det er umulig å være tilstede som passiv tilskuer, vi føler at vi er ett med vår Kirke, at vi likesom må gli inn i selve dens struktur. I dette ligger det også en utfordring, en bevissthet om at vi har en funksjon i Kirken som ikke kan skilles fra biskopens. Vi deltar ikke bare i en gledelig begivenhet — vi har del i en verdighet, og dermed også i et ansvar.

Dette er ingen ny tanke. I midten av det 4. århundre uttalte pave Leo den Store på årsdagen for sin kroning: «Dere gjør rett i å feire denne dagen, for som Peter lærer det, har vi alle ved dåpen fått del i en kongelig og prestelig verdighet — ved den hellige Ånds salvelse er vi alle viet til prester. Derfor er det både rett og kristelig at dere gleder dere over vår opphøyede verdighet, som en ære dere alle deler.»

Læren om det almindelige prestedømme har sin rot i den gamle pakt, hvor Gud talte til Moses i ørkenen (2. Mos. 19, 6): «Dere skal være meg et kongerike av prester og et hellig folk.» I den nye pakt har Han åpenbart seg i sin egen Sønn. Hva Han bad Moses på Sinai, fikk sin fulle betydning da Kristus i lydig kjærlighet gikk korsets kongevei og ba oss følge Ham; da Han ble vår Yppersteprest på Golgata og lot oss få del i sitt evige prestedømme. Peter skrev til de kristne i sitt første brev: «Vær selv levende stener som blir bygget opp til et åndelig hus, og bli et hellig presteskap som bærer frem åndelige offer Gud gleder seg ved i Jesus Kristus.»

Vi skal bygge opp et åndelig hus med våre ofre. Det betyr ikke at Kirken bare er et usynlig, helt åndelig samfunn, men at vi alle har en åndelig og uunnværlig funksjon i Kirken, at vi skal være levende stener i en bygning hvor Kristus fortsetter å virke, i oss og gjennom oss.

Det almindelige prestedømme danner bakgrunnen for og drivkraften i all legmannsvirksomhet. Uten et legfolk som forstår sitt kall, kan Kirken ikke bli hva den er ment å være. At det er slik, kan vi lese ut av historien. I senmiddelalderen ble legfolket stilt helt i skyggen, derfor begynte også Kirken å miste endel av sin lysende kraft. Når man nevnte Kirken, var det biskopene og presteskaper man tenkte på. Menigmannens rolle ble vesentlig den å la seg lede, å «gå i kirken», og ikke ta aktiv del i messeofferet. Årsaken ligger vel først og fremst i de nye filosofiske systemer som Vesten ble gjennomsyret med, og som Kirken også delvis ble smittet av, selv om den i prinsippet tok avstand fra dem. I grove trekk vil det si at på den tid ble tro og viten, ånd og materie skilt fra hverandre som uforenlige. Gnostisismen blomstret opp igjen under nye former og lærte at mennesket ble frelst ved å frigjøre seg fra materien. Og humanismen hadde «oppdaget» mennesket i den grad at det trodde seg istand til å gjøre alt av seg selv. Hva Kirkens liv angår, ble helliggjørelsen nærmest overlatt til spesialister som hadde anledning til å basere sitt liv på slike kraftanstrengelser. Oppgaven ble for stor for legmannen, som hadde denne verdens ting å ta seg av.

Hva alt dette har utviklet seg til, har vi ikke vanskelig for å merke i våre dager. Men vi opplever også at Kirken fornyer sitt syn på seg selv og vender tilbake til kildene.

Påny appellerer den til legfolket som en uunnværlig kraft, og det almindelige prestedømme har gitt Kirken en åndelig fornyelse.

Hvordan kan vi tolke legfolkets oppgave i dag? Den er likeså mangfoldig som Kirken er rik i sin virksomhet. Men kanskje kan vi uttrykke noe vesentlig, hvis vi sier at det er legfolket som kan gjenopprette den syntesen som gikk tapt da religionen ble «spesialisert» og skilte lag med dagliglivet. Enhver kan, på sitt område, gi «denne verdens ting» en form som passer inn i kirkehuset, før dem tilbake til deres rette utspring. Vi kan ikke si at det materielle ikke har noe med vårt religiøse liv å gjøre, at vårt arbeide, våre kunnskaper, vår kultur ikke angår vår kirkegang. Da glemmer vi faktisk at Kristus selv ble menneske. Og hvordan kunne Han ha blitt det, dersom Han hadde foraktet alt som hører mennesket og dets verden til? Han godtok det ved å erfare det i seg selv. Men Han gjorde det på en slik måte at Han aldri sviktet sitt guddommelige kall. Han viste at det går an å forene himmel og jord, ånd og materie. Utallige helgener har vist oss det samme, ved å gjenspeile noe av denne Kristi fullkommenhet.

Kirken i sin helhet har også i våre dager vist oss at intet menneskelig er den fremmed, at den kan avpasse seg etter kultur og sivilisasjon uten å miste sin evighetsverdi. At den er Kristi sanne Legeme fordi den tar del i all menneskelig nød, lindrer de lidelser som Kristus har følt på sin egen kropp. Biskoper fra hele verden har vært samlet i Vatikanet. Når vi kan glede oss over det arbeide de har utført, over nye veier de har åpnet, så er det også fordi legfolket har vært med og bygget bro, at det har bygget med levende stener.

Det er ikke alle gitt å ta de store løft i legmannsarbeidet. Men en fast og solid mur kan heller ikke bygges opp av bare store stener. Da blir det gapende mellomrom og brutte linjer. Ofte kan det nettopp være en liten sten som støtter de andre opp — fordi den har akkurat den rette form, er plasert nøyaktig på rette sted. Og det er de mange små stener som gjør at muren kan få linje og form og at den kan føye seg etter terrenget.

Jeg er en levende sten når mitt lille område blir formet etter Guds vilje med meg — ingen andre kan gjøre det i nettopp mitt sted. Jeg er en levende sten når jeg hjelper akkurat det mennesket jeg møter i dag, og som de andre ikke møter. Når jeg ber de bønner som ellers ikke ville bli bedt. Jeg er en levende sten dersom all min handling gjennom sorg og glede blir utført i kjærlighet og båret frem som et offer. Og da er det ikke lenger mitt eget offer bare. Sammen med usynlige ofre fra alle jordens kanter går det opp i det ene, store offer, Kristi eget.

Kristi korsoffer blir nærværende i messen. Den kan ikke finne sted uten en prest, viet av Kristi stedfortreder, som er biskopen. Men den fortier noe av Kristi altomfattende kjærlighet, dersom menigheten ikke gir sitt svar ved å ta aktiv del som medofrende, som et samlet Guds folk, «et hellig presteskap».

Kirken hviler på biskopens embede. Men den retter også en appell til alle sine dopte — at de må bli Kirkens støtter og levende stener. Hver for oss er vi en av dem.

Søster Marie Louise, O. P.

BLIKK på TIDEN

PAVEN OG FREDEN

■ «Me skal koma, um ikkje so brått», heter det jo i visa. Det kunne godt tjent som motto over den norske dagspressens reaksjon på pave Johannes XXIII.s påske-rundskrivelse om den mellomfolkelige fred og forståelse — et dokument som straks vakte den største oppsikt ellers i verden. Det gjorde den stort sett ikke hos oss — straks. Men etterhvert tar en da mål av den også her, og med gledelig og positiv åpenhjertighet. «Arbeiderbladet» og «Dagbladet», som ingen av dem er i vane med å prise pavelige dokumenter, har i dette tilfelle begge redaksjonelt uttalt sin uforbeholdne anerkjennelse — ensykliskaen «Pacem in terris» er et dokument som ikke bare skjærer sikkert inn til margen i vår tids alvorligste menneskelige og internasjonale problemer, men som i kraft av pave Johannes XXIII.s moralske autoritet utgjør et tungtveiende votum i fredens vektskål.

«Arbeiderbladet» (19. april) fastslår hvordan Johannes XXIII, siden han ble valgt, «bevisst har gått inn for å støtte den sosiale frigjøringen» og «åpent har tatt standpunkt for arbeiderbevegelsens krav om en mer rettferdig fordeling av velstanden». Og om det dristige initiativ paven nå har tatt for å samle «alle mennesker av god vilje», på tvers av tro og ideologi, om en avspenningens og tillitens politikk med freden for øye, skriver «Arbeiderbladet» blant annet:

«Det er en sosial og en politisk revolusjon pave Johannes setter i gang i den katolske kirke. Den kan ikke unngå å få virkninger på det politiske liv over store deler av verden. Påskebudskapet er oppløftende lesning. Alle som er alvorlig engasjert i sosialt og politisk arbeid, må glede seg over det.»

Efter å ha berømmet realisme i pavens avrustningsplaner og fredsprogram, slutter bladet:

«Pavens påskebudskap har fått en begeistret mottakelse i alle land. Selv Pravda har trykt et utdrag på 350 ord, der appellen om nedrustning og prøvestans blir gjengitt, mens appellen om frihet og fulle menneskerettigheter for alle er utelatt. Likevel er det enestående at paven kommer så utførlig til orde i russisk presse.

Stalin spurte en gang under krigen: «Hvor mange divisjoner har paven?» Han hadde ingen, og dermed forsvant Stalins interesse for ham. Khrustsjov vet at det er minst 50 millioner katolikker bak jernteppet, og han er åpenbart interessert i hva pave Johannes sier og gjør».

Også i «Dagbladet» (18. april) blir rundskrivelsen tillagt stor betydning:

«Likevel er pavens erklæring kanskje den betydeligste hendelse i verdenspolitikken på mange år. Det har jo ikke minst vært den katolske kirkes holdning som har bestemt Vestens stilling til mange spørsmål i øst-vest-konflikten. Og her heiser pave Johannes og kretsen omkring og bak ham signaler, som kan varsle uante omvurderinger i verdenspolitikken».

DEN TROFASTE

■ I en innlevende vurdering — så innlevende at det nok bunner i åndelig slektskap — tar den svenske forfatterinnen Gunnell Vallquist for seg den franske dikteren François Mauriac's siste bok «Hva jeg tror» (Ce que je crois), og levendegjør

blant annet hans ubrytelige troskap mot en kirke som han synes han skylder sjelens liv, enda den har satt ham på tunge prøvelser. («Morgenposten» 8. april):

«Det var Pascals Kristus, evangeliernas levande Kristus, som hjertat kanner igen, som sade till honom: «Stanna hos mig.» Och François Mauriac stannade. Han stannade också i kyrkan, av den enkla anledningen att han var övertygad om att hon, delvis genom just de sidor som han kände sig minst tilltalad av, lyckats bevara det pund som Kristus anförtrott åt sina lärjungar. «Att hon kodifierat, katalogiserat och definierat mer än man skulle önska spelar för mig ingen större roll: Vad som betyder något är att hon bevarat gåvan, och att tack vara henne ett Ord nått fram till oss, inte som minne eller äminnelse, utan som levande och verkande: *Dina synder äro dig förlåtna. Detta är min lekamen, utgiven för eder.* Vad brydde jag mig om att de gamla kanalerna delvis rostet igen, när desse båda Ord ändå strömmade genom dem?»

Mauriac uttrycker i ett postscriptum sin tacksamhet över att nu, mot slutet av sitt liv, få uppleva även kyrkans «oundvikliga romerska» sida som något annat än bara ett nödvändigt ont: «För första gången sedan min ungdom visar sig Kristi ande tydligt i kyrkan, åtminstone för mig. Petrus är inte längre en isolerad äldring. Jag ser honom omgiven av alla sine söner, till och med av dem som dragit bort ur fadershemmet. Och se, han uttalar inte längre några bannlysningar, han förbannar ingen... Paven Johannes XXIII har uttalat de barmhärtighetens ord som jag alltid drömt om att få höra från Rom...»

NYTTELØST

■ Drakampen om fredskorpene er forlengst i gang i norsk debatt, og vi skal nok få lære, at det ansvaret vi påtar oss ved utviklingshjelp, vi som aldri — på godt og ondt — har administrert kolonier, det avtvinger oss en samarbeidsvilje og en innbyrdes toleranse som ikke faller oss lett.

Den tredje franske republikk, hvis politikk i hjemlandet gjerne var krasst anti-kirkelig, formet det kyniske og «realpolitiske» slagordet: «Antiklerikalismen er ingen eksportvare». Sagt med andre ord: I koloniene kan vi ikke greie oss uten misjonene, altså må vi holde fred med kirken der ute, selv om vi bekjemper den her hjemme.

Fullt så skarpe er jo ikke motsetningene her hos oss. Men mang en nok så av-kristnet eller kristenfiendtlig politiker og humanist vil nok måtte gjøre en realistisk oppdagelse: De kristne kirker har hatt sine «fredskorps» i disse landene i generasjoner og sitter foreløpig med nesten all erfaring på området. Denne erfaringen må komme fredskorpset til gode, og her må en innse at både kristne og ikke-kristne handler — og må handle — ut fra hva de er, ikke bare ut fra hva de kan.

Kjell Bondevik i Randi Monsens strek.

Her er der grunn til å feste seg ved noen klart formulerte prinsipper som stortingsmann Kjell Bondevik fremla i Stortinget nylig, og som vi synes bygger på sunn sans og fornuft:

«Fredskorpsleinga må ikkje leggja hindringar i vegen for at medlemmer som er med i fredskorpset, privat gjev uttrykk for si religiøse tru og sitt politiske syn. Eg kjem inn på dette, fordi eg vil at det fra mi side heilt frå starten skal vera klart kva ein kan og ikkje kan på dette området. Det ville etter mi vurdering vera urimeleg å krevja ein slik noytralitet av personalet at det i sitt

omgangsliv med dei innfødde ikkje skal ha høve til å gjeva uttrykk for det som er deira livssyn. Som alle andre må dei ha høve til, når det gjeld så sentrale område som moral, livssyn og politikk, å kunna gjeva uttrykk for dette i samtalar med andre, utan at det på nokon som helst måte skal verta rekna for propaganda. Og skal ein kunna få ein brei kontakt med folka i sjølve området — noko som faktisk er eit hovudprinsipp i det arbeidet som vert lagt opp — vil det sikkert føra til at ein kjem inn på slike spørsmål under personlege samtalar, og det må altså ikkje vera forbode.

Galtung-komiteén har vore inne på dette spørsmålet, og eg vil gjerne sitera litt frå den fordi eg er samd i synsmåtene:

«I enhver kontakt med den lokale befolkning forutsettes det at fredskorpsdeltakeren er seg bevisst at *virksomheten* er politisk og religiøst nøytral, og at han derfor ikke driver noen form for propaganda. Dette innebærer etter komitéens oppfatning imidlertid ikke at den enkelte deltaker ikke skal si sin *personlige mening* innenfor vanlige grenser for takt og sømmelighet. Det er uoppfordrede, utidige forsøk på meningspåvirkning som ikke må finne sted. Det er også en selvfølge at fredskorpsets nøytralitet tilsier at det heller ikke utenfra kan pålegges deltakerne å gi uttrykk for noe spesielt politisk eller religiøst syn.»

Eg vil i samband med dette gjerne leggja til: Det er ynskjande at kvar fredskorpsmedlem og er klår over sitt åndsgrunnlag, og at alt hjelpearbeid for utviklingsfolka er nyttelaust i eit kulturelt eller religiøst vakuum. Ute i tenesta mellom framande folk og kulturar er det av det aller største verd at fredskorpsmedlemmene har klårt for seg at dei er utsende frå eit kristent land og folk, utan at dei av den grunn skal driva nokon spesiell propaganda for sine synsmåtar. Kvar einskild fredskorpsmedlem skal vera ein verdig representant for våre tradisjonar, og skal vera eit førebilete på den moral som mellom andre me byggjar på, og som er så viktig for oss. Dette vil dagleg gjeva seg til kjenne i samliv og samarbeid med folket på staden.»

UTEN KOMMENTAR

■ En leder i «Verdens Gang» (13. april) illustrerer og underbygger noe som vi ofte også har vært inne på i «St. Olav», sist i forrige nummers leder, om den svarte lappen mange norske menneskevenner tydeligvis bærer over det ene øyet — det øyet som skulle se svikten i «egen leir». Den taler — trefende — for seg selv:

«Nesten daglig kommer meldinger som vitner om antisemitiske tendenser i Sovjet-samveldet. Det er påfallende mange jøder blant dem som i den senere tid er blitt trukket for retten og har fått dom — ikke sjelden dødsdom — for overtredelse av lovbestemmelser på det økonomiske område, og det er åpenbart at jødene er utsatt for et press på grunn av sin religiøse overbevisning.

Det siste eksempel på sjikane — hvis en ikke skal bruke et sterkere ord — forelå like før påske: Jødene ble nektet å følge tradisjon og ritual og skaffe seg usyret brød til høytiden.

Nå er det ingen som mener at norske prester har noen plikt til å trekke fram slike ting i sine prekenes. Men når en av dem først bruker sin prekestol — og dertil kringkastingen — til fordømmelser av overgrep med politisk bakgrunn, så kunne man kanskje ha ventet at han også hadde tatt med slike aktuelle eksempler. Leninpris-vinneren res. kap. Ragnar Forbech gjorde imidlertid ikke det da han talte i Oslo domkirke i går.

Han fordømte Hitlers utryddelse av 6 millioner jøder, og han fordømte de franske militæres barbariske bruk av tortur i Algerie mot annerledestenkende, og det kan alt sammen være vel og bra. Men mange vil kanskje mene at når han først tar opp slike emner, så ville det være naturlig om han iallfall berørte — kanskje endog strakte seg til å beklage — det som i dag skjer i Sovjet med en religiøs og rasemessig minoritet.

Pastor Forbech gjorde ikke det. Tror han ikke på meldingene, anser han ikke hendigene som viktige nok, eller bare glemte han å nevne dem?»

FARLIG FILM?

■ Våre kanskje vel dystre profetier om filmen «Spørsmål 7» og Oslo-kritikerne viste seg gledelig uberettiget. De

fleste oppfattet da uten synlige besværligheter at dens budskap ikke bare var vesentlig, men sannferdig: Samvittighetspresset i Ulbrichts øst-tyske «folkedemokrati» er slik.

Desto mer iøynefallende er en av utbryterne fra enstemmigheten: «Arbeiderbladet»s unge og ikke nettopp forknytte filmmedarbeider Pål *Bang-Hansen*, som flott erklærer (16. april) at dette er et «hårreisende propagandaprodukt». Ganske særlig synes han at regimets representanter og det de bedriver er for «firkantet» og uintelligent fremstilt.

Her må vi stille undres: Kan han ikke lese og høre? Plakattene, brosjyrene, radio-utsendelsene — den enstonige *dumhet* i det øst-tyske propaganda-presset lar seg jo konstatere av enhver som har tålmod til det.

Litt for elegant er det jo også å gå utenom det filmen dokumenterer, og som en overveldende mengde autentiske vitnesbyrd underbygger: At skolebarn *blir* finsiktet for utdanning eller ikke-utdanning ut fra deres lærvillighet og tilpasningsevne i forholdet til den marxistiske statsfilosofi. Noen synes kanskje det er en bagatell, at folk som krever religionsfrihet får sine utdanningsmuligheter knust. De av oss som synes det er en opprørende gemenhet, gjør det kanskje blant annet fordi vi husker langt nok tilbake, til en tilsvarende situasjon i vårt eget land — da enkelte ungdommer ble erklært «nasjonalt uverdige til å nyte godt av høyere utdanning».

De unge som ikke har opplevd dette på kroppen, får forsøke om de begriper dette ved film og lesning. Desto mer uforklarlig er det at denne filmen, uten noen synlig årsak, av Statens filmsensur er blitt forbeholdt voksne. Hva er nå dét for en kortslutning?

Under titelen «Farlig for ungdom!» skriver «Vårt Land»s redaktør Bjarne Høye (19. april) en høyst berettiget protest mot dette misgrepet:

«Når man ser dette på bakgrunn av all den verdiløse og ofte mer eller mindre bedervede filmmasse som til stadighet passerer gjennom sensuren direkte til ungdommen, er det sannelig grunn til å spørre både sju og søtti ganger sju ganger hva som egentlig er meningen med hele denne sensurinnretningen? Er det for å stenge vår ungdom av fra en sann og nødvendig samtidsorientering om det som skjer i vårt nærmeste naboland bak «muren»? Og som lett kan bli vår egen og vår ungdoms skjebne hvis vi tillater oss å leke blindbuk med virkeligheten?»

Det er i dag nok av dem som er interessert i at vi skal se minst mulig av den totalitære virkelighet bak jernteppet, og derfor ønsker muren så tett som mulig for innsyn og utsyn. Det gjelder ikke minst det som har skjedd og stadig skjer av meningstvang og undertrykkelse på det religiøse og kirkelige område i den tyske østsonen. Det er dette i første rekke filmen «Spørsmål sju» handler om på en renslig og realistisk måte. Alt som skjer i denne filmen, har skjedd i virkeligheten og representerer denne uten ensidige og skjæmmede overdrivelser. Den stemmer godt overens med de senere års tallrike beretninger om den østtyske kirkes trengsler og folkets vikende kamp mot det gudløse diktators trykk på kirkefronten.»

Redaktør Høye etterlyser «en nærmere begrunnelse fra Filmkontrollens side for dens merkelige holdning». Der er faktisk kommet en slik begrunnelse — som i sin tur har fått en svært kritisk medfart, lite overbevisende som den var. Fra «Arbeiderbladet» til «Morgenbladet» har der vært sagt fra: Her har i det minste *skjønn*et sviktet.

Der klages ofte idag over ungdommens manglende samtidsorientering — tafatte foreldre oppdager at de unge forstår svært lite av demokratiens kamp under siste krig. Det er «pensum» (når det da er det!), ikke selvopplevet. På den bakgrunn bør visst vår statlige filmkontroll og våre filmkritikere nøye overveie sitt ansvar.

Frater Candidus.

LITTERATUR

Tidebønner for leg og ulærd

Tidebønner. St. Josefsøstrenes Provinsialhus, Oslo. 598 s.

Tidebønner for ungdom. Forlaget Land og Kirke, Oslo 1963. 44 s.

Forlaget «Land og Kirke» har gitt ut et lite hefte til et par kroners penge: *Tidebønner for ungdom*. Det er liturgi-spesialisten dr. Helge Fæhn som sammen med Lyder Bergesen står for utgivelsen, og det borger for at innholdet er i pakt med den liturgiske tradisjon. Samtidig er det grunn til å håpe at boken vil vinne innpass og daglig bruk hos en stadig større del av den kristne ungdom. Her får man nemlig god hjelp til å nære bønnens liv. Boken inneholder først syv forskjellige utgaver av en av de korte dagtider, med innledning, hymne, en Davids-salme, og den vanlige avslutningen — en for hver dag i uken. Dessuten tre andre: Ett tilpasset laudes-offisium, ett til vesper og ett til kompletorium.

Vi skulle nettopp til å skrive at vi gledet oss over denne muligheten som hermed bys unge katolikker og unge protestanter til å komme hverandre nærmere — gjennom å benytte den samme bønneform. For ved gjennomblading har vi i allfall ikke kunnet finne tekster som ga annet enn felleskristelig gods. Men så leser vi til vår forbauselse at denne lille trykksaken er blitt hårdt angrepet fra visse hold i statskirken: Det skal være galt og ikke riktig luthersk(?) å be tidebønner. Nei, nei. Men det er unektelig vanskelig å skjønne. Noen beklager at det er brukt «katolske» uttrykk som *antifon*, *responsorium* og så videre. Men selv går de gjerne hver søndag til *høymesse*? Den virkelige innvendingen er vel imidlertid at tidebønnene ikke er «fri bønn», den er ikke «personlig» nok.

Men tidebønnen har vært Kirkens egen helt siden Jesu og apostlenes dager, og to tusen års erfaring sier at den i all sin rikdom og mangfoldighet danner det beste grunnlag for den personlige bønn. Uten dem risikerer denne siste meget lett å gå på tomgang, å forfalle til klisjéer, som ikke skal gjøre noe menneske glad, om de enn foredras med aldri så megen følelse. Den «frie bønn» er ofte atskillig mer stereotyp enn tidebønnen noen gang kan bli.

Og det er nå i alle fall et faktum: Med den større sans for fellesskapet i Kristus, «i hans legeme, som er Kirken», vokser også interessen for og gleden ved tidebønnene, både hos katolikker og protestanter. Det er alt et par år siden danske katolikker utga sin «Tidebog» til bruk for legfolk. Her hjemme kommer nå St. Josefsøstrene etter. De har følt behov for å utfylle de mer individuelt pregede daglige bønner med en tidebok hentet fra Kirkens eget *Opus Dei*, dens egen gudstjeneste. Den tideboken de på denne måten har laget, er imidlertid i høyeste grad anvendelig også for legfolk, og vel verd et nærmere be-kjentskap.

Tideboken er såpass stor at den har fått med et vesentlig antall av Davids salmer. Ennvidere har den lesninger til Matutin, hentet fra Skriften og kirkefedrene. Boken er dessuten innrettet slik at en feiring av kirkeåret og de viktigste helgen-festene blir mulig gjennom den.

De fleste oversettelsene er originale, og gjennomgående gode. Tekstene er visstnok oversatt fra tysk, og den tyske oversettelsen av salmene synes å bygge på Vulgata, slik at man nok under-tiden kommer lovlig langt bort fra originalen. Når man vet hvor vanskelig denne ofte er å finne frem til med sikkerhet,

spiller dette allikevel mindre rolle. Avsnittene fra det Nye Testamente bygger på ungdomsoversettelsen. Tekstene fra kirke-fedrene virker behagelige og lettete. En kunne nok ha ønsket seg en litt mer forseggjort typografi — det ville også ha lettet bruken av boken på enkelte punkter — men prishensyn spiller sikkert avgjørende inn her. Av samme årsak er boken bare til salgs gjennom St. Josefsøstrene.

En liten trykkfeil noteres i farten: St. Hallvard er henvist til å feires den 15. juni. Det skal være den 15. mai.

Erik Gunnes.

**FLY
TOG-BÅT
BUSS-HOTELL**

ALT PÅ EN HÅND

Bennett
REISEBUREAU

Hovedkontor

Karl Johansgt. 35 - Oslo - Tlf. 33 70 80

KONTORER I DE FLESTE STØRRE BYER I NORGE

**Blyvinduer
Glassmalerier**

til kirker og kapeller

~~~~~

G. A. LARSEN

ETABL. 1885

*kunst- og bygningsglassmester
Speilfabrikk*

NORDAHL BRUNS GATE 7, OSLO

Kirkedag på Stabekk

Har De opplevet en «kirkedag» i Maria-kirken på Stabekk? 4. året på rad inviterer vi trosfeller og andre interesserte å tilbringe to, tre formiddagstimer hos oss, søndag 12. mai. Som vanlig byr vi på en kirkekonsert og kunstnerkabaret. Det har alltid vært vår ærgjerrighet å søke assistanse bare der hvor kunstnerens navn garanterer våre gjester det ypperste.

I år har følgende kunstnere velvilligst stilt seg til vår disposisjon:

Fru Unni Karin Kiran, Ørnulf Gulbransen,
Anne Borg, Øystein Bjørnsgaard,
Ginette Ramuz Evensen, Odd Borg.
Pater Thoralf Norheim,

Velkommen til «kirkedagen IV» 12. mai 1963!
Maria-kirken, Nyveien 17, Stabekk.

UTLANDET

VATIKANET

Den kirkelige lovbok skal revideres.

Samtidig med at pave Johannes XXIII i januar 1959 forkynte sin hensikt å sammenkalle et konsil, bebudet han en revisjon av den kirkelige lovgivning, *Codex Juris Canonici*. Denne revisjonen skal nå bli gjennomført. I slutten av mars nedsatte paven en kommisjon til å påbegynne arbeidet, under forsetet av prefekten for «konsilkongregasjonen», kardinal *Ciriaci*. Sammen med ham ble 28 andre kardinaler utnevnt til medlemmer av kommisjonen. Kommisjonen skal revidere kirkeretten under hensyntagen til de endrede forhold i verden, som har gjort seg gjeldende i så sterk grad siden den siste *Codex Juris* ble vedtatt, enda dette bare er 46 år siden. Den någjeldende kirkelige lovgivning ble nemlig innført så sent som i 1917, etter at det hadde vært arbeidet på den i en årrekke.

FRANKRIKE

Ortodokst sentrum grunnlagt i Taizé.

Ved det kjente protestantiske klostret Taizé i Frankrike, som mer og mer blir til et økumenisk sentrum av stor betydning, har man i disse dager lagt ned grunnstenen til et sentrum for ortodokse kristne. Sentret skal innbefatte et kapell, et kloster og et forsamlingslokale, og opprettes i fellesskap av Taizé og patriarken av Konstantinopel. En rekke personligheter fra de forskjellige kirkesamfunn, blant dem den katolske biskop av Rouen, en representant for den greske patriark og en representant for patriarkatet i Moskva, tok del i seremonien. (KNA)

NEDERLAND

Legmannsråd i Nederland.

Biskopen av Haarlem, Jan van Doede-waard, har oppnevnt et råd av legfolk til å bistå biskopen med «ønskede og uønskede forslag». Rådet er på syv medlemmer og består av ledende fagfolk på det samfunnsvitenskapelige og økonomiske område. Det blir en del av det biskopelige sekretariat og vil på denne måten få en nøkkelstilling mellom stiftets forskjellige forvaltningsorganer og biskopen. Rådet er det første i sitt slag i Europa, og biskopen uttaler sin forvisning om den styrkelse av båndet mellom kirkefolk og biskop som denne institusjonen vil bety. (KNA)

SPANIA

Katolske protester mot Grimaus henrettelse.

Henrettelsen av den spanske kommunist Julian *Grimau Garcia* har vakt en storm av protester over hele verden — fordi den så alt for tydelig var resultatet av en rettssak hvis rettferdighet kunne dras i tvil. Blant de protesterende er de to franske kardinaler *Feltin*, erkebiskop av Paris og formann for den katolske fredsbevegelsen *Pax Christi*, og erkebiskopen av Lyon, kardinal *Gerlier*. Andre kjente katolikker som har tatt avstand fra henrettelsen er Nobelpristageren pater *Pire* og den kjente borgermesteren i Firenze, *Giorgio La Pira*. — I Danmark deltok de danske katolske arbeidergruppene, Katolsk Arbejder Aktion og Unge Katolske Arbejdere, i protesttoget til den spanske ambassade.

UNGARN

100 prester i ungarske fengsler.

Det meddeles fra Budapest at ca. 100 katolske prester fremdeles sitter fengslet i Ungarn. De fleste av dem er samlet i et særskilt fengsel for prester, *Mario Nosztró*. Til tross for det siste store amnestiet er ikke mer enn ni av dem blitt frigitt; blant dem er en av kardinal Mindszentys sekretærer. (KNA)

EN RETTELSE

Under omtalen av Helge *Fæhns* utgave av «Manuale Norvegicum», utkommet som bind I i serien «Libri Liturgici» og omtalt i «St. Olav» nr. 7, hadde det innsneknet seg en unøyaktighet. Boken er ikke som anført utkommet på Universitetsforlaget, men er utgitt av *Den Retthistoriske Kommissjon*. Universitetsforlaget står imidlertid som kommisjonær for verket.

Stevne på Hovedøya

Legmannsrådet gjør kjent at der søndag 9. juni arrangeres et katolsk stevne i klosterruinene på Hovedøya. Messen blir feiret av biskop *John Willem Gran*, og ytterligere program vil bli kunngjort senere i «St. Olav». Katolikker i Oslo og i de tilgrensende menigheter besærlig være oppmerksom på arrangementet.

TYSKLAND

Foruroligende stigning i kirketyveriene.

Siden det er blitt moderne å ha en gotisk skriftestol i baren eller en madonna i forstuen, er det snart ingen andre muligheter for å skaffe seg disse tingene enn å hente dem med vold fra de stedene de er laget til å høre hjemme i, heter det i en melding fra Tyskland. Tallet på tyverier fra kirkene er steget kraftig i den senere tid. Nylig ble en bande på syv arrestert, og førti stjålne gjenstander kom til rette hos en oppkjøper i Bayern. Det hersker på kirkelige hold atskillig bekymring over disse fenomenene; ærefrykten for det hellige forsvarer, og kulturgjenstandene blir til sosiale standing-symboler.

Teolog-kabaret på storbyturné.

En egenartet studentrevy gjester for tiden de 44 menighetene i Stor-Frankfurt. Seks teologistudenter fra jesuittenes høyskole St. Georgen vil på denne måten samle penger til et pleiehjem for fattige og syke i den indiske byen Poona. To av studentene er indere og fire tyske. Det heter at deres prestasjoner ikke står noe tilbake for profesjonelle revyskuespillere! (KNA)

78 % vil ha koalisjon med sosialdemokratene.

Det tyske månedsslaget *Mann in der Zeit*, som er kirkelig inspirert, holdt ny-

TRONDHEIM

ILA FARVEHANDEL

Telefon 25480

Allt i malerverer

INGV. ALSTAD

Fisk - Sild

Ilevollen 32 - Tlf. 20291

Trondheim

TRONDHEIM

Berg & Wigum

ELEKTRISK INSTALLASJONSFORRETNING

Telefon 21483 - Trondheim

lig en undersøkelse blant sine lesere om hvorvidt de ønsket at det kristelig-demokratiske parti skulle styre i koalisjon med sosialdemokratene eller med det liberale FDP. 78 prosent av svarene foretrakk koalisjon med sosialdemokratene, 17 anså koalisjon med FDP for mer hensiktsmessig, og de siste prosentene avviste begge partnere. De fleste lesere erklærte at en koalisjon med FDP betyr «en klar og villet miskjennelse, om ikke direkte ydmykelse» av den katolske befolkning. (KNA)

USA

Den første amerikanerinne saligkåret.

Den første innfødte borger av USA er blitt saligkåret. Det er Elisabeth Seton, grunnleggeren av Caritassøstrene i USA. Hun var født i New York i 1774 og kon-

verterte til katolisismen som ung. Tre tusen pilgrimer var i Roma til saligkåringen, blant dem en femtenårig pike fra

Boston som var blitt helbredet for leukemi etter å ha bedt om Elisabeth Setons forbønn. (KNA)

KRISTIANSAND S.		
KRISTIAN FRIVOLD Kjøtt & Pølsevarer Tlf. 22 175 — Kristiansand S.		ALT I SKILT Elektro-teknikk Industri — Militær Skip — Sykehus Reklame — Varsmesse Gravør Trygve Køhn Kristiansand S.
SIGURD SØRENSEN Begravelsesbyrå Holbergsgt. 15 — Tlf. 22 153 — 25 717 Egen likbil for transport		
KRISTIANSAND S.		
BORGEMYR GABRIELSEN BLIKKENSLAGERVERKSTED		TAPET OG KUNST ARTIKLER Kristiansand S. Tollbodgt. 15 A Telefon 23 930
TOR RUUD Aut. Rørleggerforretning Hannevik Terrasse 5 - Kristiansand S. Tlf. 25 759 - 22 908		ARENDAL
Sigurd Gramén SPESIALOPTIKER Spesialitet: Brillor Kristian 4des gt. 20 - Telefon 25 005		ARENDALS BRYGGERI og MINERALVANDFABRIK A/S
ARENDAL		
GARTNERHALLEN Frukt og Grønsaker En gros Tlf. 3159 - 3208	THS. LØVOLD Grunl. 1886 — Tlf. 1173, 1495 Maling - Tau - Duk - Koster og børster Skibsrakvisita - Malerverer Engros og en detalj	
JØRGENSEN & CO. Bakeri. Konditori	OLAV SLAATTENE Blomsterforretning. Begravelsesbyrå Tlf. 1958 Havstad, Arendal	SHELL — ARENDAL Tlf. kontor 2013 Anleggstlf. 1848
ADEL ELLEFSEN Aut. Installasjonsforretning Tlf. 1756 — Arendal — Tlf 1756	J. E. PEDERSEN & CO. A/S Arendal Kjøttforretning Tlf. 2360	BYGGMESTER HANS NILSEN Nesset 362 Arendal Tlf. 2647
ARENDALS FARVEHANDEL Tlf. 2050 Engros - En detalj	OLAV BEISLAND (Ingv. Jenssens Eff.) Kirkegaten Kolonialforretning Telefon 1280 - 2831 - 2713	VOLKSWAGEN O. M. LUNDE & CO. Sentralbord: 4040

Bladet ST. OLAV

i løssalg:

GRUNDT TANUMS BOKHANDEL
Karl Johans gt. Oslo

UNIVERSITETSBOKHANDELEN
Blindern

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandelvarer
Kjøkkeninnredning og utstyr

THIIS & CO A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo

Sentralbord 41 77 30

THRONSEN & CO. BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo

Telefon 33 18 34 - 33 32 37

**Til daglig
nytte
og glede**

Omslag til
TELEFONKATALOGEN
i florentinsk
lærplastikk med
dekorative preg.

Ensfarget kr. 15.—
Flerfarget kr. 18.—

Vi sender også pr.
postoppkrav.

Walligani

STORTINGSGT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25
OSLO

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

WISBECH AKTIESELSKAP

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

ERLING MOE

God fisk

A-S NORSK MEDICINSK
VAREHUS

Oslo

Trondheim